C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.1a-561/24 Judecătoria Orhei, sediul Central
Judecător Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

09 aprilie 2026 mun. Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată, judecător Ion Talpa
Judecătorii Ecaterina Arseni, Cristina Prisacari
Grefier Mihail Zabureanîi
Cu participarea:
Procurorului Inga Pascari
Avocatului Ana Sofroni

a judecat în ordine de apel, în şedinţă publică, apelurile procurorului în Procuratura raionului Orhei, Alexandru Morgun și Ministrul Mediului, Iuliana Cantaragiu, declarate împotriva sentinței Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 august 2021, pe cauza penală de învinuire a lui:

Ghilașcu Ion *****, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în mun. Chișinău, str. **********, , relație de concubinaj, un copil minor la întreținere, fără antecedente penale, administrator SRL „Beneploy”, moldovean, cetăţean al Republicii Moldova;

învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal,

Cauza s-a aflat în procedură de examinare:
Instanța de fond: 14.11.2019-24.08.2021;
*Instanța de apel:27.09.2021-29.10.2024 (în procedura Curții de Apel *****); 29.10.2024-09.04.2026;*

După expunerea esenţei cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de argumentele apelurilor, materialele cauzei, opiniile participanților la proces, pentru expunere asupra apelurilor, Colegiul penal, -

C O N S T A T Ă:

Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 august 2021, *Ghilaşcu Ion* *****, a fost achitat pe învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (5) din Codul penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt,* a constatat că de către acuzarea de stat, inculpatul Ghilaşcu Ion *****, este învinuit de faptul că, el, fiind o persoană care gestionează o organizaţie comercială, a comis delapidarea averii străine încredințate în administrare, adică o faptă prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție şi pasibilă de pedeapsă penală în următoarele circumstanțe:

În perioada lunilor septembrie-decembrie a anului 2016, Ghilaşcu Ion ***** deţinând funcţia de administrator al SRL „Beneploy”, abuzînd de prevederile contractului de parteneriat nr. 15 din 01.07.2016 încheiat cu SRL „Natanol-Priorit” (beneficiarul sectorului de subsol calcar brut pentru construcție „Oziornoe” în temeiul contractului încheiat cu Ministerul mediului nr. 81 din 07.03.2012), conform căruia în cadrul realizării activității sale economice avea dreptul de a utiliza în mod nestingherit, însă coordonat în prealabil, bunurile mobile, mijloacele intelectuale, materiale, tehnice și de producție, precum și de altă natură ce aparțin fiecărui din parteneri, dispunând de plenitudinea celorlalte drepturi și având interes material și personal, la solicitarea factorilor ai SRL „Spectrum Consgrup”, urmărind scopul delapidării zăcămintelor minerale de argilă pe care le administra împreună cu SRL „Natanol-Priorit” în baza contractului de parteneriat, cunoscînd cu certitudine că conform prevederilor art. 61 alin. (1) lit. g), art. 67 alin. (3) din Codul subsolului și proiectelor tehnologice de lucru, aprobate de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, acestea nu pot fi înstrăinate fără acordul Ministerului Mediului și urmează a fi folosite exclusiv la recultivarea terenurilor degradate de lucrările miniere, urmărind scopul de profit, fără acordul SRL „Natanol-Priorit” a delapidat și ilegal a vîndut în perioada 10.10.2016-31.10.2016 conform facturilor fiscale JB 4731061, JB 4731062, JB 4731063, JB 4666098, JB 4666099, zăcăminte minerale de argilă către SRL „Spectrum Consgrup” în volum de 34 000 m^3 de pe teritoriul carierii „Oziornoe”, situată la 5,5 km sud-est de orașul Orhei, pe versantul drept al văii r. Răut, la prețul de la 3,3-10 lei/m^3, pe care SRL „Spectrum Consgrup” ulterior le-a comercializat către SRL „Marisan COM” la prețul de 52 lei/m^3, iar mijloacele financiare obținute le-a însușit.

Potrivit Raportului Inspectoratului Ecologic de Stat nr. 1217 din 23.05.2017 și Raportului Inspecției Financiare din 02.05.2017 privind rezultatul inspectării tematice a activității economico-financiară a SRL „Beneploy”, statului s-a cauzat

prejudiciu material în valoare de 1 360 000 lei și mediului înconjurător în valoare de 1 644 759 lei, ce constituie în ambele cazuri proporții deosebit de mari.

Acțiunile acestuia au fost încadrate de către acuzarea de stat în baza art. 191 alin. (5) din Codul penal, *delapidarea averii străine*, adică însuşirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredinţate în administrarea vinovatului, cu folosirea situaţiei de serviciu, acţiuni comise în proporţii deosebit de mari.

Instanța de fond a pronunțat sentința în cauză.

Împotriva sentinței instanței de fond, în termen a declarat apel procurorul în Procuratura raionului Orhei, Alexandru Morgun prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței Judecătoriei mun.Orhei, sediul Sentral din 24.08.2021, rejudecarea cauzei potrivit modului prevăzut de prima instanță, prin care Ghilaşcu Ion să fie recunoscut culpabil şi condamnat conform prevederilor art. 191 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis. Acțiunea civilă înaintată de către reprezentantul legal al părții vătămate ***** în sumă de 3 000 458, 68 lei de admis integral şi de încasat suma prejudiciului cauzat din contul lui Ghilaşcu Ion *****.

Sentința instanței de fond a fost contestată în ordine de apel și de Ministrul Mediului, Iuliana Cantaragiu prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24.08.2021, prin care a fost achitat Ghilaşcu Ion *****, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 191 alin. (5) din Codul penal, pe motiv că, fapta inculpatului nu întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii, cu pronunțarea unei decizii prin care a se admite integral acțiunea civilă în sumă de 3 000 458,68 lei şi de încasat suma prejudiciului cauzat din contul lui Ghilaşcu Ion *****.

La data de 20 noiembrie 2025 *****a depus în adresa instanței de apel declarație prin care a indicat că defunctul Ghilașcu Ion este tatăl său biologic. Verificând portalul www.instante.justice.md, a constatat faptul, că şedinţele de judecată sunt amînate pe motivul imposibilităţii asigurării prezenței unui succesor legal al inculpatului decedat. Atrage atenția asupra faptului că pe parcursul vieţii, cu tatăl Ghilașcu Ion nu a fost în relaţii bune, fiind crescut doar de mama, motiv din care după decesul său a depus la notar o declaraţie prin care a renunțat la moştenirea lăsată de Ghilașcu Ion. În prezent nu cunoaște ce bunuri a avut inculpatul decedat, nu cunoaște masa succesorală, nu dorește să fie atras în calitate de succesor al inculpatului, nu solicită continuarea procesului penal în scopul reabilitării defunctului.

În conformitate cu art. 275 alin. (5), art. 332 alin. (1), art. 391 alin. (2) CPP, solicită instanţei să ia act de poziţia sa și să dispună încetarea procesului penal în conformitate cu prevederile legale menționate, iar cu privire la acţiunile civile formulate în cadrul cauzei penale să le lase nesoluționate întrucît nu există parte

civilimente responsabilă care să poartă răspundere în locul inculpatului decedat (f.d.101, vol. VII).

Potrivit declarației din 22.01.2025, *****în calitate de moștenitor legal (fecior) renunță la moștenirea ce-i revine după decesul tatălui său Ghilașcu Ion din 16.11.2024 (f.d.102-103, vol.VII).

Avocatul Ana Sofroni, acționând în interesele inculpatului decedat Ghilașcu Ion în ședința instanței de apel a susținut cererea înaintată de Ghilașcu Liviu.

Reprezentantului legal inculpatului decedat, Lilia Demianenco a susținut poziția expusă de avocat.

Procurorul participant Inga Pascari a susținut cererea depusă de Ghilașcu Ion și solicitat încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea decesului făptuitorului.

Audiind participanţii la proces, verificând argumentele invocate în apelurile declarate, prin prisma probelor administrate, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, Colegiul penal ajunge la concluzia că apelurile declarate pe caz urmează a fi admise, *din alte motive decât cele invocate*, iar sentinţa atacată urmează a fi casată, cu pronunţarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit, privind încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea decesului inculpatului, reeşind din următoarele considerente.

Conform art.415 al.(1) pct.2) Cod Procedură Penală a RM se reglementează, *că instanţa de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 2) admite apelul, casând sentinţa parţial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 al.(2), şi pronunţă o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanţă.*

Colegiul penal operează la adoptarea soluției în sensul dat cu prevederile art.391 al.(1) pct.2) Cod Procedură Penală a RM, care reglementează, că *sentinţa de încetare a procesului penal se adoptă dacă: 2) a intervenit decesul inculpatului.*

Colegiul penal ține să menționeze că de către acuzarea de stat, inculpatul Ghilașcu Ion *****, este învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal RM- delapidarea averii străine, adică însuşirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredinţate în administrarea vinovatului, cu folosirea situaţiei de serviciu, acţiuni comise în proporţii deosebit de mari, pentru faptul, că el, fiind o persoană care gestionează o organizaţie comercială, a comis delapidarea averii străine încredințate în administrare, adică o faptă prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție şi pasibilă de pedeapsă penală în următoarele circumstanțe:

În perioada lunilor septembrie-decembrie a anului 2016, Ghilașcu Ion ***** deţinând funcţia de administrator al SRL „Beneploy”, abuzînd de prevederile contractului de parteneriat nr. 15 din 01.07.2016 încheiat cu SRL „Natanol-Priorit”

(beneficiarul sectorului de subsol calcar brut pentru construcție „Oziornoe” în temeiul contractului încheiat cu Ministerul mediului nr. 81 din 07.03.2012), conform căruia în cadrul realizării activității sale economice avea dreptul de a utiliza în mod nestingherit, însă coordonat în prealabil, bunurile mobile, mijloacele intelectuale, materiale, tehnice și de producție, precum și de altă natură ce aparțin fiecărui din parteneri, dispunând de plenitudinea celorlalte drepturi și având interes material și personal, la solicitarea factorilor ai SRL „Spectrum Consgrup”, urmărind scopul delapidării zăcămintelor minerale de argilă pe care le administra împreună cu SRL „Natanol-Priorit” în baza contractului de parteneriat, cunoscînd cu certitudine că conform prevederilor art. 61 alin. (1) lit. g), art. 67 alin. (3) din Codul subsolului și proiectelor tehnologice de lucru, aprobate de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, acestea nu pot fi înstrăinate fără acordul Ministerului Mediului și urmează a fi folosite exclusiv la recultivarea terenurilor degradate de lucrările miniere, urmăind scopul de profit, fără acordul SRL „Natanol-Priorit” a delapidat și ilegal a vîndut în perioada 10.10.2016-31.10.2016 conform facturilor fiscale JB 4731061, JB 4731062, JB 4731063, JB 4666098, JB 4666099, zăcăminte minerale de argilă către SRL „Spectrum Consgrup” în volum de 34 000 m^3 de pe teritoriul carierii „Oziornoe”, situată la 5,5 km sud-est de orașul Orhei, pe versantul drept al văii r. Răut, la prețul de la 3,3-10 lei/m^3, pe care SRL „Spectrum Consgrup” ulterior le-a comercializat către SRL „Marisan COM” la prețul de 52 lei/m^3, iar mijloacele financiare obținute le-a însușit.

Potrivit Raportului Inspectoratului Ecologic de Stat nr. 1217 din 23.05.2017 și Raportului Inspecției Financiare din 02.05.2017 privind rezultatul inspectării tematice a activității economico-financiară a SRL „Beneploy”, statului s-a cauzat prejudiciu material în valoare de 1 360 000 lei și mediului înconjurător în valoare de 1 644 759 lei, ce constituie în ambele cazuri proporții deosebit de mari.

După cum rezultă din actele prezentate, la 16.11.2024 a intervenit decesul lui Ghilașcu Ion, fapt confirmat prin certificatul de deces DC-IV2151651 din 19.11.2024 (f.d.85, vol. VII).

Potrivit Titlului II Partea specială din Codul de procedură penală al RM, judecarea apelului reprezintă o etapă a judecății și deoarece pe parcursul judecării cauzei penale în instanța de apel a intervenit decesul lui Ghilașcu Ion, în baza art.332 al.(1) Cod de procedură penală, se impune încetarea procesului penal în privința inculpatului în temeiul prevăzut în art.275 pct.(5) Cod de procedură penală, care indică că urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, şi va fi încetată în cazurile în care: 5) a intervenit decesul făptuitorului.

În aspectul dat, intervenirea decesului inculpatului la etapa judecării cauzei reprezintă, potrivit ordinii impuse de legiuitor, un temei legal de încetare a procesului penal în ședința de judecată.

În cazul în care a intervenit decesul făptuitorului, procesul penal pornit și aflat în derulare la faza judecății, încetează în mod necondiționat, dispărând necesitatea continuării procesului penal, inclusiv și judecării apelului, indiferent de soluția care se prefigurează.

Deoarece tragerea la răspundere penală este personală, în cauza dată, în legătură cu decesul lui Ghilașcu Ion, a dispărut subiectul infracțiunii, astfel, nu mai pot fi derulate acte specifice tragerii la răspundere penală a persoanei fizice, în sensul art.21 al.(1) și (2) Cod penal privind subiectul infracțiunii, inclusiv nu poate fi constatată sau nu vina persoanei decedate în faptele incriminate.

Colegiul penal reține în acest sens și constatările Curții Europene a Drepturilor Omului în hotărârea din 08.04.2008 în cauza Grădinar vs Republica Moldova, în care Curtea a statuat, că:

-deși Grădinar a decedat înainte de reexaminarea cauzei pornite împotriva sa de către instanţa de apel, el a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii de care a fost acuzat. Curtea are rezerve serioase față de un sistem de drept care permite judecarea și condamnarea persoanelor decedate, având în vedere imposibilitatea evidentă a unor astfel de persoane de a se apăra.

Colegiul penal consideră astfel, că continuarea procedurilor penale în ceea ce-l privește pe Ghilașcu Ion, persoană decedată în cadrul judecării cauzei în instanța de apel, în această cauză nu poate fi considerată ca fiind necesară și legitimă.

Odată ce persoana învinuită a decedat, este lipsită de fundament juridic orice continuare a procesului penal, pentru că o acțiune penală nu se mai poate exercita față de un subiect care nu mai există.

În acest aspect, Curtea Europeană în hotărârea sa din 29.08.1997, în cauza A.P., M.P. et T.P. c.Suisse a statuat inclusiv, că „…răspunderea penală încetează odată cu moartea autorului infracțiunii și a succede culpabilității defunctului nu este compatibil cu normele justiției penale într-o societate guvernată de preemțiunea dreptului”.

În aspectul dat, fiind stabilit temeiul prevăzut de art.391 al.(1) pct.2) Cod de procedură penală RM - intervenirea decesului inculpatului, Colegiul penal consideră că urmează a fi admise apelurile declarate de procurorului în Procuratura raionului Orhei, Alexandru Morgun și Ministrului Mediului, Iuliana Cantaragiu, din alte motive decât cele invocate, cu casarea sentinței instanței de fond în latura dată, cu încetarea procesului penal în privința lui Ghilașcu Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) CP RM în legătură cu intervenirea decesului.

Conducându-se de art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E:

Apelurile procurorului în Procuratura raionului Orhei, Alexandru Morgun și Ministrului Mediului, Iuliana Cantaragiu, declarate împotriva sentinței Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 august 2021, se admit, din alte motive decât cele invocate, cu casarea sentinței şi se pronunţă o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanţă, după cum urmează:

Încetează procesul penal în privinţa lui Ghilașcu Ion *****, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal RM, din motivul intervenirii decesului lui Ghilașcu Ion *****.

Decizia este susceptibilă spre executare din momentul adoptării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 (două) luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia integrală pronunţată în şedinţă publică la **09.04.2026**.

Preşedinte de şedinţă, judecător Ion Talpa

Judecătorii Ecaterina Arseni

Cristina Prisacari